

Escenaris formatius i docència basada en TIC

Consultoria

Margarida Romero

Professora coordinadora de l'assignatura:

Anna Espasa

3 crèdits

Margarida Romero	Anna Espasa

Llicenciada en Gestió de Projectes Elearning del Campus Virtual de Limoges. Consultora dels Estudis de Psicologia de la Universitat Oberta de Catalunya i professora associada dels estudis de Magisteri de la Universitat Autònoma de Barcelona. És responsable elearning a la Direcció d'Innovació Pedagògica i Aprenentatge (DIPA) d'ESADE i coordina el projecte de recerca europeu Euro-CAT-CSCL. El seu focus d'investigació és la regulació i la gestió del temps en l'aprenentatge col·laboratiu assistit per ordinador. En 2006 va ser galardonada amb el premi d'Associació Francesa d'Intel·ligència Artificial per una ponència sobre el suport metacognitiu en elearning.	Llicenciada en Pedagogia i professora dels Estudis de Psicologia i Ciències de l'Educació de l'Universitat Oberta de Catalunya. En general, el seu focus d'investigació se centra en els processos d'ensenyament i aprenentatge en entorns virtuals en el qual s'emmarca la temàtica de la seva tesi doctoral que tracta sobre el feedback del professor en els processos avaluatius en entorns virtuals. En l'àmbit de la docència, és professora responsable de les assignatures de l'àrea d'educació no formal. Així mateix combina la investigació i docència amb assessoraments a centres educatius i cursos de formació per al professorat.

Índex

Descripció de l'assignatura i presentació	4
Prerrequisits.....	5
L'assignatura en l'estructura curricular del programa.....	5
Competències a desenvolupar.....	6
Continguts.....	7
Mapa Conceptual	8
Activitats d'aprenentatge.....	9
Bibliografia de referència	13
Enllaços comentats.....	16
Avaluació.....	19

Descripció de l'assignatura i presentació

L'impacte de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació en l'univers formatiu de les últimes dècades és, en aquests moments, indiscutible. No solament ha canviat la manera en la qual accedim a la informació, o la manera que possibilita la comunicació, sinó fins i tot, i sobre tot, la manera de conceptualitzar els contextos o escenaris en els quals es duen a terme aquests processos formatius.

La varietat d'escenaris tant físics -podem aprendre, gràcies a les TIC en múltiples i diversos llocs com l'escola, un cibercafé, el lloc de treball, la llar, etc. -, com a tecnològics -les diferents plataformes creades amb finalitats formatives, o cursos educatius dissenyats a CD, etc. - suposen l'ampliació de les possibilitats d'aprenentatge. Però aquesta possibilitat potencial, que ve determinada per l'ampli ventall d'escenaris formatius existents en l'actualitat, no sempre es tradueix en una oportunitat real d'aprenentatge ja que està estretament relacionat amb l'ús que es fa de les TIC durant el procés d'ensenyament-aprenentatge.

Aquest curs persegueix una doble finalitat: la primera ha de veure amb la reflexió i conceptualització dels diferents escenaris formatius que trobem al nostre abast en l'actualitat; i la segona, amb un caràcter més aplicat, intenta respondre a la següent pregunta: quan un escenari formatiu realment ho és?, o, el que és el mateix, quines condicions ha de presentar un escenari formatiu o quines característiques ha de tenir la docència basada en TIC perquè promogui realment l'aprenentatge dels participants?.

Per respondre a aquestes finalitats, el curs s'estructurarà en dos blocs, el primer aportarà un seguit de recursos conceptuals que ens permetran reflexionar sobre els diferents escenaris formatius. El segon, molt més dilatat en el temps, consistirà en l'anàlisi de tres casos reals d'escenaris formatius en els quals ens recolzarem per analitzar i pensar en propostes alternatives d'escenaris formatius.

En general, el contingut del curs pot ser d'utilitat per al professional de la formació que estigui interessat en implementar les TIC en els processos d'ensenyament i aprenentatge, però més concretament, l'anàlisi dels tres casos reals proposats per a aquest curs resulta especialment interessant per a aquelles persones que coordinen o realitzen el disseny de propostes instruccionals i tecnològiques o materials multimèdia; també està especialment indicat per a les persones que desenvolupen pràctiques educatives, ja sigui de caràcter formal (a l'escola, a la universitat), o de formació permanent (cursos de formació en les empreses).

L'oportunitat que ens ofereix aquest curs per aprofundir en el camp dels escenaris formatius, les seves potencialitats educatives, i els seus usos més comuns, parteixen d'una condició: al llarg del curs serà primordial la participació dels estudiants en els diferents espais de comunicació de l'aula i en totes les activitats d'aprenentatge. Únicament d'aquesta manera es podran aconseguir desenvolupar les competències que es pretenen.

Prerequisits (coneixements previs)

Per a la realització d'aquest curs recomanem als participants que hagin cursat els crèdits fonamentals sobre l'ús de les TIC en educació i els diferents marcs teòrics que trobem per donar compte dels processos d'ensenyament i aprenentatge virtuals, d'aquest mateix programa o altres que fossin similars. Així mateix, recomanem que es tinguin coneixements bàsics sobre què és un procés formatiu; els seus principals elements i els diferents aspectes des dels quals valorar la seva qualitat.

Sense aquests requisits previs, pot resultar complex entrar de ple en la reflexió i la resolució de les activitats proposades.

L'assignatura en l'estructura curricular del programa

L'assignatura *Escenaris formatius i docència basada en TIC* s'inscriu en el Mòdul II del programa de Màster en Educació i TIC (*e-learning*), concretament en l'àmbit d'especialització C.

Mòdul I	Mòdul II	Mòdul III	Mòdul IV
A. Fonaments bàsics de l'aplicació de les TIC en l'educació i la formació (<i>e-learning</i>)	A. Direcció i gestió de projectes i institucions amb l'aplicació de les TIC (<i>e-learning</i>) B. Disseny de programes, entorns i materials amb suport de les TIC (<i>e-learning</i>) C. Processos docents amb l'aplicació de les TIC (<i>e-learning</i>)	A. Iniciació a la investigació en l'aplicació de les TIC a l'educació i a la formació (<i>e-learning</i>) B. Aplicació de les TIC en l'àmbit professional (<i>e-learning</i>)	A. Seminari d'iniciació a la investigació en l'aplicació de les TIC a l'educació i a la formació (<i>e-learning</i>) B. Projecte d'aplicació professional (<i>e-learning</i>)
Obligatori	Opcionals (Una vegada optat per A, B o C, caldrà realitzar 12 ECTS de l'àmbit escollit i 6 ECTS dels altres dos àmbits)	Opcionals	Opcionals
20 ECTS	18 ECTS	10 ECTS	12 ECTS

Mòdul II C: Processos docents amb l'aplicació de les TIC (*e-learning*)

Aquest mòdul s'enfronta a l'adquisició de competències per a la docència en entorns virtuals d'ensenyament i aprenentatge, desenvolupant estratègies formatives, activitats i intervencions docents avaluadores intervingudes per l'ús de les TIC. Concretament, l'estudiant adquirirà competències per planificar processos de formació, per dissenyar activitats de d'aprenentatge, estratègies de docència virtual, estratègies d'orientació i estratègies de dinamització de comunitats virtuals. Serà capaç d'optimitzar processos educatius i formatius utilitzant les TIC i identificar els indicadors de qualitat i progrés de les accions i recursos educatius que es recolzen en les TIC. Les seves assignatures són:

Escenaris formatius i docència basats en TIC	3 ECTS
Planificació dels processos de formació amb TIC	3 ECTS
L'aprenentatge basat en materials hipermèdia	3 ECTS
L'aprenentatge basat en activitats col·laboratives virtuals	3 ECTS

Competències a desenvolupar

Aquesta assignatura pretén una doble finalitat: la primera té a veure amb la reflexió i conceptualització dels diferents escenaris formatius que trobem al nostre abast en l'actualitat; i la segona, amb la caracterització d'un escenari formatiu i una docència basada en TIC de qualitat.

Així doncs, permetrà als participants obtenir les següents **competències específiques**:

- Activar el coneixement previ vinculat a la planificació de processos i escenaris educatiu-formatius i de docència de diferents contextos, basats en l'ús de les TIC.
- Conèixer i optimitzar els processos educatiu-formatius amb l'ús de TIC. Tenint en compte: a) les característiques de cada escenari formatiu; b) l'ús de les TIC a la pràctica docent i c) la definició de la docència basada en TIC com a font d'ajuda en el procés d'aprenentatge
- Identificar indicadors de qualitat i progrés d'accions i recursos educatius amb el suport de les TIC
- Conèixer, dissenyar i implementar estratègies d'orientació virtual o en línia
- Dissenyar estratègies de docència virtual o en línia, ja sigui d'aprenentatge o d'avaluació

Les activitats de l'assignatura detallen específicament les competències a desenvolupar en cada una d'elles. Les competències transversals lligades a les activitats són:

- Treballar en grup, acordar i negociar amb companys i professors en el campus virtual de cara a al consecució dels objectius proposats
- Compartir coneixements en la comunitat d'aprenentatge.
- Desenvolupar certa capacitat crítica i autocrítica
- Adquirir la capacitat d'anàlisi i de síntesi
- Dominar les eines necessàries per a la producció i la comunicació en un entorn virtual d'ensenyament-aprenentatge

- Tenir capacitat per resoldre els problemes vinculats a la planificació, implementació i avaluació d'un projecte d'ús educatiu de les TIC
- Identificació i contextualització dels factors clau que defineixen la potencialitat educativa dels escenaris formatius en el marc de la Societat de la Informació i del Coneixement.

Continguts

1. Escenaris formatius i docència basada en TIC

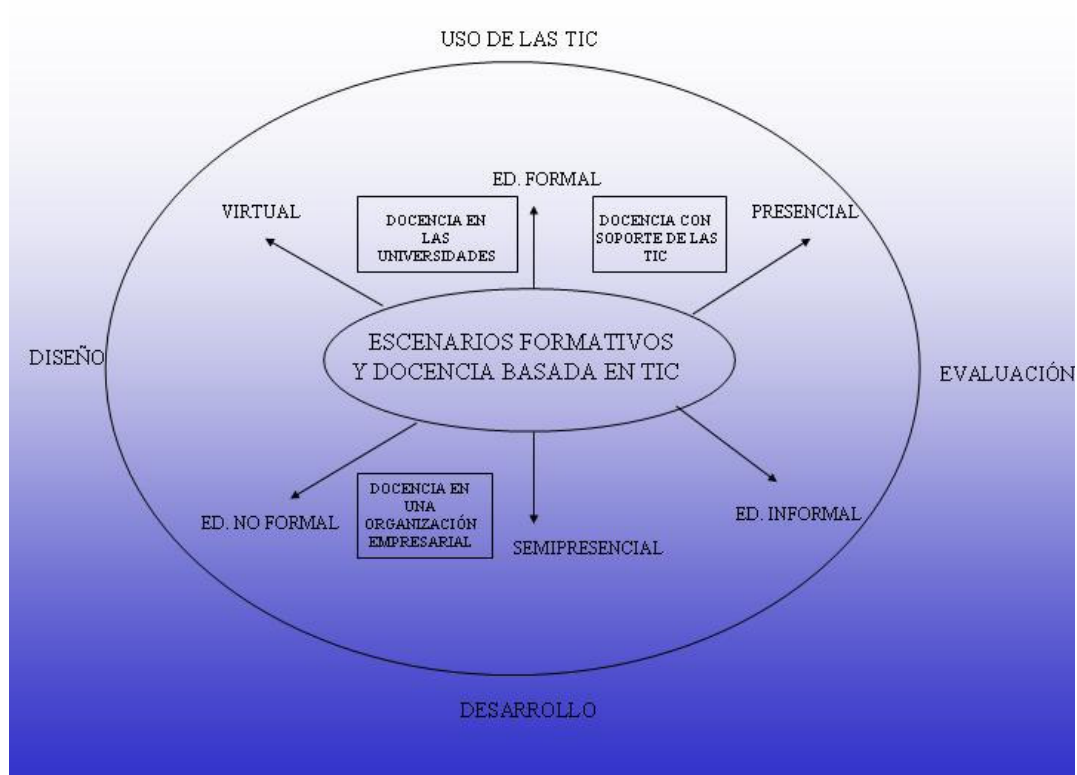
- 1.1. La docència presencial amb suport de les TIC en l'educació formal
- 1.2. La docència virtual a les universitats
- 1.3. La docència semipresencial en una organització empresarial
- 1.4. Usos de les TIC que es realitzen a cada escenari formatiu

2. Potencialitat educativa dels escenaris formatius i de la docència basada en TIC¹

- 2.1. Disseny de la proposta formativa
- 2.2. Desenvolupament de la proposta formativa
- 2.3. Avaluació dels aprenentatges

¹ Els continguts corresponents al bloc 2 s'aniran elaborant i treballant de manera conjunta entre participants i consultora en el desenvolupament de les diferents activitats.

Mapa conceptual

Activitats d'aprenentatge

L'aprenentatge s'organitza a partir d'activitats, equivalents a 3 crèdits ECTS. El nombre de crèdits no s'organitza a partir dels continguts sinó de les **activitats**. El total de crèdits d'aquest curs representaran 75 hores de treball de l'estudiant; 25 hores crèdit aproximadament.

Activitat 1. Estat inicial (8h)	
Situació d'aprenentatge Aquesta activitat consisteix a contestar una sèrie de preguntes sobre els continguts que s'abordaran al llarg del curs, així com les expectatives que es tenen sobre el mateix. Aquesta activitat es desenvoluparà a l'inici del curs i no serà motiu de qualificació de cara a la nota final..	Objectius Els objectius a què respon aquesta activitat són: - Activar els coneixements previs pertinents per abordar els continguts a tractar al llarg del curs. - Reflexionar sobre les expectatives que desperta el curs per afavorir l'atribució de sentit a aquest. - Compartir els interessos personals que els han mogut a matricular-se a aquest curs.
Documents de referència Qüestionari que s'oferirà als participants a l'inici del curs.	Material complementari No es preveu l'ús de material complementari per a la realització d'aquesta activitat.

Activitat 2. La docència eficaç basada en TIC. (15 h.)	
Situació d'aprenentatge Lectura: en aquesta activitat els estudiants hauran de contestar de manera individual a una pauta de lectura sobre dos articles amb la finalitat de reconèixer els aspectes clau per a una docència eficaç basada en TIC (activitat d'aprenentatge)	Objectius Els objectius que guien aquesta activitat són: - Apropiar-se d'elements teòrics i conceptuals que guiïn l'anàlisi de diferents escenaris formatius i de la docència basada en TIC. - Identificar els elements clau en una pràctica docent eficaç basada en TIC. - Desenvolupar una actitud crítica i optimitzadora davant de la potencialitat educativa dels escenaris educatius i la docència basada en TIC.
Documents de referència Article 1 i de la Bibliografia de referència (Coll, Mauri & Onrubia, 2008) Article 16 de la Bibliografia de referència (Robai & Jordan, 2004)	Material complementari S'anirà especificant a mesura que avanci l'activitat.

Actividad 3. Els elements constitutius dels escenaris formatius basats en TIC: elaboració d'una pauta d'anàlisi i valoració de la potencialitat educativa (20 h)	
Situació d'aprenentatge Aquesta activitat és de caràcter grupal i està estructurada en dues subactivitats A.3.1. Debat: Quins components s'han de tenir en compte en el disseny d'un escenari formatiu en línia? Discussió en gran grup a l'espai de debat de l'aula virtual A.3.2. Elaboració d'una pauta d'anàlisi: a partir de les intervencions del debat, els estudiants hauran d'elaborar una pauta d'anàlisi i valoració per a qualsevol escenari formatiu basat en TIC. (Activitat individual) Per fer-ho els estudiants hauran de partir de les dimensions d'anàlisi proposades: - Disseny: equipament tecnològic; aplicacions; finalitat educativa; grau d'interacció; teoria de l'aprenentatge que guia la proposta, entre d'altres. - Desenvolupament: usos de les TIC; incidència dels usos en les relacions que s'estableixen entre docent, estudiants i contingut d'aprenentatge. - Avaluació: existeix avaluació dels aprenentatges; de quin tipus?; al servei de què està?	Objetius Els objectius a què respon aquesta activitat són: - Reflexionar sobre els diferents tipus d'escenaris formatius que podem trobar a partir de diverses dimensions. - Reflexionar sobre els diferents usos de les TIC a la pràctica docent. - Valorar de forma crítica la potencialitat educativa dels escenaris formatius i de la docència basada en TIC. - Desenvolupar competències bàsiques en les diferents fases en què podem dividir un projecte educatiu: disseny, desenvolupament i avaluació. - Desenvolupar capacitats de cooperació i col·laboració entre els participants.
Documents de referència Articles 5 i 6 de la Bibliografia de Referència. Documents guia aportats en el seu moment per la consultora.	Material complementari S'aniran especificant a mesura que avanci l'activitat. Veure l'apartat de bibliografia i webgrafia

Actividad 4. Estudi de cas: anàlisi i valoració d'un escenari formatiu basat en TIC. (20h.)	
Situació d'aprenentatge Aquesta activitat és de caràcter grupal i està estructurada en dues subactivitats: A4.1. Estudi de cas: modalitat específica. En aquesta activitat de síntesi, els participants hauran d'aplicar la pauta que ells mateixos han elaborat a cadascun dels casos que conformen el material de l'assignatura A4.2. Anàlisi del rol del docent. En aquesta activitat l'estudiant haurà de posar especial atenció al rol del docent en cadascun dels escenaris.	Objectius Els objectius a què respon aquesta activitat són: - Reflexionar sobre els diferents tipus d'escenaris formatius que podem trobar a partir de diverses dimensions. - Reflexionar sobre els diferents usos de les TIC a la pràctica docent. - Valorar de forma crítica la potencialitat educativa dels escenaris formatius i de la docència basada en TIC. - Recuperar i sintetitzar tots els continguts que s'han abordat al llarg de l'assignatura. - Elaborar una pauta d'anàlisi per als escenaris formatius basats en TIC. - Reflexionar sobre el procés d'aprenentatge realitzat.
Documents de referència Article 13 i 15 de la Bibliografia de referència. Els tres casos que conformen els materials de l'assignatura. Documents guia aportats en el seu moment per la consultora.	Material complementari Veure l'apartat de bibliografia i webgrafia

Actividad 5. Utilitzant l'apòs: reflexió i posada en comú sobre els continguts de l'assignatura (10 h)	
Situació d'aprenentatge Aquesta activitat és de caràcter grupal (tot el grup-classe) Síntesi de continguts: En aquesta activitat de síntesi l'estudiant, a partir de tot allò après durant tot el curs, haurà de proposar una reflexió crítica sobre els aspectes a millorar de la nostra aula.	Objectius Els objectius a què respon aquesta activitat són: - Recuperar i sintetitzar tots els continguts que s'han abordat al llarg de l'assignatura. - Reflexionar sobre el procés d'aprenentatge realitzat.
Documents de referència Article 14 de la Bibliografia de referència. Documents guia aportats en el seu moment per la consultora.	Material complementari Veure l'apartat de bibliografia i webgrafia

Bibliografia de referència

Encara que al llarg del període de temps que duri l'assignatura s'anirà aportant referències bibliogràfiques que complementi alguns dels continguts que treballarem de manera conjunta, la bibliografia bàsica per a aquesta assignatura és la següent:

- 1 Coll, C., Mauri, T. y Onrubia, J. (2008). Análisis de los usos reales de las tic en contextos educativos formales: una aproximación sociocultural. Revista Electrónica de Investigación Educativa, 10 (1). URL: <http://redie.uabc.mx/vol10no1/contenido-coll2.html>

A partir de l'observació de diversos estudis de casos, l'article identifica les diferències entre els usos previstos i els usos reals de les TIC en cinc seqüències didàctiques i analitza l'impacte dels usos en els processos d'ensenyament i aprenentatge.

- 2 Canales,R. Marqués, P.(2007). Factores de buenas prácticas educativas con apoyo de las TIC. Análisis de su presencia en tres centros educativos.URL: <http://ddd.uab.cat/pub/educar/0211819Xn39p115.pdf>

A partir de l'anàlisi de les pràctiques d'integració TIC en tres centres educatius, Canales i Marqués identifiquen 15 factors d'èxit d'integració de les TIC en l'àmbit escolar. Les principals conclusions porten sobre la importància de l'equip directiu, el claustre de professorat i la dotació econòmica del projecte.

- 3 Esteve F. (2009). Bolonia y las TIC: de la docencia 1.0 al aprendizaje 2.0. La Cuestión Universitaria. ISSN 1988-236x. URL: http://www.lacuestionuniversitaria.upm.es/web/grafica/articulos/imgs_boletin_5/pdfs/LCU5-6.pdf

El document analitza els usos de les TIC per l'acompanyament del canvi de paradigma educatiu proposat pel pla Bolònia. L'autor defensa l'interès de les tecnologies 2.0 per la seva orientació centrada en l'aprenent.

- 4 Salinas, J., Negre, F., Gallardo, A., Escandell, C., Torrandell, I. (2006). Modelos Didácticos en entornos virtuales de formación: Identificación y valoración de elementos y relaciones en los diferentes niveles de gestión. IX Congr s EDUTEC. La Educación en entornos virtuales: calidad y efectividad en el e-learning. URV, 20-22, 2006. Tarragona. URL: <http://gte.uib.es/publicacions/edutec06.pdf>

A partir d'un panel d'experts, els autors proposen una metodologia pel disseny dels entorns d'aprenentatge virtuals. La metodologia proposa tres dimensions diferenciades :

la dimensió pedagògica (interactivitat, motivació, flexibilitat, ...), l'organitzativa (finançament, estructuració dels cursos...) i la tecnològica.

- 5 Barberà, E. y Mauri, T (coords). (2002) *Pautas para el análisis de la intervención de entornos de aprendizaje virtual: dimensiones relevantes e instrumentos de evaluación. Informe final*. EDUS/UOC & GRINTIE/UB
<http://www.uoc.edu/in3/dt/esp/barbera0704.pdf> [Septiembre 2008]

Informe de progrés de la investigació: Pautes per a l'anàlisi de la intervenció en entorns d'aprenentatge virtual: dimensions rellevants i instruments d'avaluació. duta a terme pels grups d'investigació EDUS de l'UOC i GRINTIE de l'UB i finançada pel IN3 (Internet Interdisciplinary Institute) de l'UOC. La finalitat del projecte és caracteritzar les dimensions rellevants d'anàlisi que formen part dels instruments que permetran l'estudi dels processos de construcció de coneixement en entorns formals d'ensenyament i d'aprenentatge intervinguts per les TIC.

- 6 Coll, C. (2004) Psicología de la educación y practicas educativas mediadas por las tecnologías de la información y la comunicación: una mirada constructivista. *Sinéctica*, 25, 1-24.

Aquest article en guiarà en gran manera molta de les reflexions que durem a terme al llarg de l'assignatura. És un referent clar per aproximar-se als escenaris formatius i a la docència basada en TIC des d'una perspectiva teòrica de caràcter constructivista. Mereix una menció especial l'intent de classificació d'usos de les TIC amb finalitats educatives, sobre el qual tindrem l'oportunitat de reflexionar i aprofundir.

- 7 Barberà, E. (coord.). Badia, A., Mominó, J.M. (2001). *La incògnita de la educación a distancia*. Barcelona: ICE-Horsori

Aquest llibre és un dels més complets sobre l'àmplia temàtica de l'educació a distància. Després d'una explicació sobre l'evolució teòrica d'aquesta modalitat educativa, dedica un capítol a tractar de forma detallada la diferència entre el concepte de context i d'entorn tecnològic. Així mateix cal destacar el capítol sobre interacció en entorns virtuals d'ensenyament-aprenentatge. Tracta alguns aspectes importants que anirem revisant al llarg del curs.

- 8 Naidu (Ed). (2003). *Learning & Teaching with Tecnology. Principles and Practices*. London: Kogan Page.

Llibre de referència per a tots aquells que estem preocupats en el disseny, desenvolupament i avaluació de pràctiques educatives que utilitzen les TIC. L'autor proposa, a partir de la divisió del llibre en cinc parts, una combinació extraordinària entre aspectes teòrics i pràctics que proporcionen una complementarietat obligada en aquest tipus d'aproximacions.

- 9 Adell, J. (2004). Internet en el aula: las WebQuest. *EDUTEC: Revista Electrónica de Tecnología Educativa*, 17. Disponible en
http://edutec.rediris.es/Revelec2/revelec17/adell_16a.htm (Septiembre 2008).

En aquest article trobareu un dels usos de les TIC com a suport docent més actual: les

WebQuest. Les activitats, dissenyades des d'una perspectiva constructivista, responen a la finalitat de fomentar el treball col·laboratiu a l'aula.

- Wang, M; Laffey, J. y Poole, M.J. (2001). The Construction of Shared Knowledge in an Internet-based Shared Environment for Expeditions (iExpeditions). *International Journal of Educational Technology*, 2 (2).
10 Disponible en <http://www.ao.uiuc.edu/ijet/v2n2/v2n2feature.html> (marzo 2006).

Aquest article presenta una investigació en la que els participants havien d'interactuar, comunicar-se, compartir coneixement sobre diferents aspectes, etc., per poder resoldre un problema. Us pot resultar especialment útil per conèixer l'ús d'algunes de les eines de caràcter col·laboratiu que podem trobar als escenaris formatius basats en el treball en equip.

- Anderson, T. y Elloumi, F. (2004). Theory and Practice of Online Learning
11 Disponible en http://cde.athabascau.ca/online_book/ (Septiembre 2008).

Aquesta és una monografia bàsica per a l'assignatura en tant que respon a la majoria dels objectius que en ella hem plantejat: ofereix una panoràmica des d'un punt de vista teòric i conceptual; introdueix elements de reflexió sobre com i amb quines finalitats s'utilitzen les TIC amb finalitats educatives; aporta elements clau per valorar el disseny, el desenvolupament i l'avaluació de les pràctiques educatives basades en TIC. Tot això, a més, des de la perspectiva de persones expertes vinculades tant a l'àmbit acadèmic com al professional.

- Reeves, T. (2001). *Evaluating What Really Matters in Computer-Based Education. Learning with software: pedagogies and practices*. Disponible en:
12 <http://www.educationau.edu.au/jahia/Jahia/pid/179> [Septiembre 2008].

Éste es un artículo que os puede resultar especialmente útil para las actividades 2 y 3. En él se presentan una serie de dimensiones pedagógicas para el análisis y evaluación de propuestas educativas basadas en TIC. Además, podemos encontrar un par de ejemplos de utilización de estos criterios o dimensiones para analizar la pertinencia de dos experiencias educativas basadas en TIC.

- Onrubia, J. (2005). Aprender y enseñar en entornos virtuales: actividad conjunta, ayuda pedagógica y construcción del conocimiento. *RED. Revista de Educación a Distancia. Número monográfico 2*. Disponible en:
13 http://www.um.es/ead/red/M2/conferencia_onrubia.pdf [septiembre 2008].

L'article es planteja dos objectius bàsics. El primer és esbossar un marc teòric de caràcter constructivista i sociocultural per a l'estudi i anàlisi dels processos virtuals d'ensenyament i aprenentatge, estructurat entorn dels tres conceptes a què fa referència el títol del text: "Activitat conjunta", "ajuda pedagògica" i "construcció del coneixement". El segon és explorar algunes de les implicacions d'aquest marc per al disseny i avaluació d'entorns virtuals d'ensenyament i aprenentatge, en general, i per al disseny i avaluació d'"objectes d'aprenentatge", en particular.

- 14 Coll, C., Bustos, A. y Engel, A. (2007). Configuración y evolución de la comunidad virtual MIPE/DIPE: retos y dificultades. Rodríguez Illera, José Luis. (Coord.) Comunidades virtuales de práctica y de aprendizaje [monográfico en línea]. *Revista Electrónica de la Educación: Educación y Cultura en la Sociedad de la Información*. Vol. 8, nº3. Universidad de Salamanca.

Aquest article presenta l'anàlisi i valoració d'una comunitat virtual de pràctica i aprenentatge, així com la seva creació i evolució, amb tota la presa de decisions que comporta. Pot resultar especialment útil per reflexionar sobre els continguts que hem treballat al llarg de l'assignatura.

- 15 Barberà, E.; Mauri, T. y Onrubia, J. (2008). *Cómo valorar la calidad de la enseñanza basada en las TIC. Pautas e instrumentos de análisis*. Barcelona: Graó.

Aquest llibre pretén oferir, des d'una aproximació eminentment pràctica, encara que no és per això que eximeix de fonamentació conceptual, alguns criteris, pautes i instruments per ajudar a valorar la qualitat educativa de processos formals d'ensenyament i aprenentatge que incorporen, de diverses formes i en diferents graus, tecnologies informàtiques i telemàtiques.

- 16 Robai, A. & Jordan, H. (2004). *Blended Learning and Sense of Community: A comparative analysis with traditional and fully online graduate courses*. International Review of Research in Open and Distance Learning. Disponible en: <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/viewFile/192/795>

Robai & Jordan (2004) study use a causal-comparative design to examine the relationship of sense of community between traditional classroom, blended, and fully online higher education learning environments. Evidence is provided to suggest that blended courses produce a stronger sense of community among students than either traditional or fully online courses.

Robai i Jordan (2004) empren un disseny comparatiu causal per examinar la relació del sentit d'apartenença a la comunitat en els contextes de l'aula tradicional, de l'educació semi-presencial, i de l'educació a distància. Els resultats de l'article permeten observar que els cursos semi-presencials produeixen un major sentit de comunitat entre estudiants que els cursos tradicionals o completament a distància.

Enllaços comentats

Títol pàgina	Educaweb
URL	http://www.educaweb.com/esp/servicios/monografico/ntaula/107741.asp
Autor	Victoria Gómez, Directora de Sistemas de Florida Centre de Formació
Data de consulta	Setembre 2008
Descripció	Educaweb aporta informació sobre l'àmbit de la formació professional en general. Concretament us proporcionem la direcció d'un article que tracta sobre la temàtica general de les TIC com a eina potencial de generació de nous escenaris formatius.

Títol pàgina	Designing Constructivist Learning Environments (CLEs)
URL	http://tiger.coe.missouri.edu/~jonassen/courses/CLE/
Autor	David Jonassen
Data de consulta	Setembre 2008
Descripció	En aquesta pàgina web podeu trobar informació de contingut sobre el disseny d'entorns d'aprenentatge constructivistes, les característiques que pot tenir, exemples, referències... Visitar aquesta web pot ser interessant per realitzar l'última activitat del curs.

Títol pàgina	IEARN-Pangea
URL	http://www.pangea.org/iearn/
Autor	International Education and Resource Network (Red Internacional de Educación y Recursos).
Data de consulta	Setembre 2008
Descripció	Pàgina web d'una organització sense ànim de lucre que, des de 1988, fomenta la realització de projectes telemàtics cooperatius entre centres escolars de tot el món. Es poden trobar diferents exemples de diferents projectes telemàtics tant a nivell local com a internacional.

Títol pàgina	ITESM: Instituto Tecnológico Superior de Monterey
URL	http://www.itesm.mx/
Autor	
Data de consulta	Setembre 2008
Descripció	Sistema universitari que ofereix docència de nivell educatiu superior en la modalitat virtual; l'ITESM té un model pedagògic interessant i una plataforma tecnològica pròpia.

Títol pàgina	Microsoft
URL	https://www.microsoftlearning.com/home.aspx
Autor	Microsoft Corporation
Data de consulta	Setembre 2008
Descripció	Site sobre e-learning de l'empresa Microsoft. És interessant analitzar les potencialitats que presenta aquesta web des del punt de vista tecnològic i pedagògic. Podeu entrar en l'espai "sample moduli" i analitzar els recursos que apareixen. Els cursos que ofereix aquesta empresa estan pensats perquè les persones de forma individual i amb el suport de la tecnologia aprenguin sobre un contingut amb la finalitat d'obtenir un certificat.

Títol pàgina	The WebQuest Page at San Diego State University
URL	http://webquest.sdsu.edu/
Autor	Educational Technology Department at San Diego State University.
Data de consulta	Setembre 2008
Descripció	Pàgina web en la qual es poden trobar exemples de diferents webquest.

Títol pàgina	UNAB Virtual
URL	http://www.unabvirtual.edu.co
Autor	Universidad Nacional de Bucaramanga (Colòmbia)
Data de consulta	Setembre 2008
Descripció	Website de l'entorn tecnològic de la Universitat Nacional de Bucaramanga. Es recomana realitzar el tour virtual en el qual s'explica la història, evolució, característiques de la universitat. En la mateixa web es pot visitar la biblioteca, la seva estructura i els recursos amb els que compten Visitar aquesta web pot ser útil per contextualitzar el contingut del cas que es desenvolupa en aquesta mateixa universitat.

Títol pàgina	Quaderns Digitals
URL	http://www.quadernsdigitals.net
Autor	Quaderns Digitals
Data de consulta	Setembre 2008
Descripció	Quaderns Digitals El "ortal d'educació", és un lloc web que utilitza la llengua espanyola, catalana i portuguesa per a la difusió i divulgació de diversos temes relacionats amb l'educació i les TIC. En ell trobarem multitud d'apartats que van encaminats a aportar idees i materials a professors i educadors per a l'aplicació de les TIC a les aules d'educació primària, secundària i universitària.

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà a partir de les cinc activitats dissenyades per a tal fi (ja es va comentar que l'estat inicial i la darrera activitat no serien motiu de qualificació per a la nota final de l'assignatura).

En aquest sentit, i tenint en compte el caràcter eminentment pràctic de l'assignatura, un dels aspectes que es valorarà especialment és la participació i implicació dels participants en la realització de cada una de les activitats.

Els criteris comuns per a totes les activitats plantejades responen a les competències plantejades a l'inici del Pla Docent. No obstant això, alguns dels criteris específics són els següents:

- nivell de reflexió sobre els diferents aspectes que ens ajuden a establir diferències entre els diversos escenaris formatius i docència basada en TIC.
- nivell de comprensió de com i per què un escenari formatiu promou l'aprenentatge entre els seus participants.
- nivell d'adquisició i explicitació d'elements conceptuals i metodològics que permetin dissenyar i desenvolupar processos instruccionals, així com avaluar els aprenentatges que han dut a terme els participants.
- grau d'elaboració de les aportacions al llarg del curs que siguin pertinents amb els continguts a tractar i que fomentin la discussió i el treball cooperatiu amb la resta de participants.
- nivell d'adquisició d'estratègies per elaborar i redactar correctament un projecte educatiu, tant des del punt de vista conceptual com de format.

Els productes de les diferents activitats seran corregits i tornat als estudiants amb les pertinents notes i comentaris de manera personalitzada i grupal.